EŻAMIJIET ANNWALI TA' L-ISKOLA PRIMARJA 2007

Taqsima ta' l-Assessjar Edukattiv – Diviżjoni ta' l-Edukazzjoni

IS-SITT SENA **STUDJI SOĊJALI** **ĦIN : Siegħa**

Isem : ____

Klassi : _________________ **TOTAL TAL-MARKI** [ ]

A (i) Aqta' sing taħt il-kelma jew il-frażi t-tajba.

1. Fuq il-parti l-bajda tal-bandiera Maltija hemm (is-Salib ta' Malta, iż-Żebbuġa, l-Arma ta' Malta, il-George Cross).

2. Kważi l-Maltin kollha jafu jitkellmu (bl-Ispanjol, bil-Franċiż, bil-Ġermaniż, bil-Malti).

3. Malta tissejjaħ gżira għax hi mdawra (bis-swar, bil-baħar, bil-bini, bil-blat).

4. It-tliet gżejjer ewlenin li jiffurmaw l-arċipelagu ta' Malta huma Malta, Għawdex u (Kreta, Sardinja, Kemmuna, Ċipru).

5. Problema tat-tniġġis mill-fabbriki hi (kaxex tal-kartun, dħaħen miċ-ċmieni, prodotti għall-esportazzjoni, makni moderni) li jmermru l-bini u l-monumenti.

6. Id-duħħan li joħroġ mill-karozzi (jnaddaf, jsaffi, jniġġes, jsebbaħ) l-arja.

(6 marki)

A (ii) Agħmel sing taħt il-kelma jew il-frażi li MA TAQBILX.

1. (Ġebel, Fliexken, Bottijiet, Karti) huma affarijiet li nisseparaw fil-*bring-in sites*.

2. (Laparelli, Collachio, Il-ħaddiema Taljani, Il-bennejja Maltin) għenu fil-bini tal-Belt Valletta.

3. (It-Turiżmu, Is-Sajd, Il-Biedja, Il-Kaċċa) huma xogħlijiet li kienu jafu jagħmlu n-nies fiż-żmien pre-istoriku.

4. (Il-bini tat-tempji, Ir-ram u l-landa, L-għerien u l-fossili, L-għodda u l-fuħħar) juru l-progress li għamel il-bniedem pre-istoriku.

(4 marki)

B. Simboli Nazzjonali Maltin

B (i) Qabbel billi tikteb numru fil-kaxxa l-vojta. Wieħed minnhom hu lest.

1	Bini maestuż		Il-Malti u l-Ingliż
2	Opra kbira ta' l-arti		L-Arma ta' Malta
3	Se tkun minquxa fuq il-munita tal-ewro	**1**	Ir-Rotunda tal-Mosta
4	Dun Karm Psaila		Il-Ġgantija u l-IMnajdra
5	Tempji Megalitiċi		Il-pittura famuża ta' Caravaggio
6	Lingwi uffiċjali		L-Innu Malti

(5 marki)

B (ii) Dawn qegħdin isaħħu l-komunikazzjoni soċjali?
Ikteb <u>Iva</u> jew <u>Le</u>.

1	Il-ġenituri u t-tfal fil-familja Borġ jiddiskutu kif jistgħu jaqsmu x-xogħol tad-dar bejniethom.	________________
2	Il-kelliema fuq stazzjon tar-radju jgħajru u jmaqdru lil xulxin.	________________
3	It-tfal jagħtu l-opinjoni tagħhom lill-Kunsill Lokali dwar il-bini ta' *playground* ġdid.	________________
4	L-għalliema titkellem mat-tfal tal-klassi dwar liema *play* jistgħu jagħmlu għall-Milied.	________________
5	Il-Gvern ta' pajjiż ma jismax lill-poplu u jagħmel dak li jaqbel lilu.	________________

(5 marki)

Ċ. Aqra sewwa dan li ġej.

L-għalliema tas-Sitt Sena qalet lit-tfal biex iġibu xi affarijiet biex ikunu jistgħu jagħmlu **pluvjometru** fil-klassi.

Ċ (i) Aqta' sing taħt il-ĦAMES affarijiet li t-tfal kellhom bżonn.

termometru		imqass	flixkun tal-plastik	kartuna tal-ħalib
rota	arloġġ	riga	qasrija tal-fuħħar	tejp ta' l-elettriku

Ċ (ii) Aqta' sing taħt it-tajba.

It-tfal użaw il-pluvjometru biex ikejlu (minn fejn qed jonfoħ ir-riħ, t-temperatura, kemm għamlet xita, s-saħħa tar-riħ) mit-Tnejn sal-Ġimgħa.

Ċ (iii) L-informazzjoni li ġabru t-tfal tidher fit-tabella t'hawn taħt.
Uża l-informazzjoni miġbura fit-tabella biex tkompli l-*bar graph*.
Il-jum tat-Tnejn lest bil-kulur griż.

Jum	It-Tnejn	It-Tlieta	L-Erbgħa	Il-Ħamis	Il-Ġimgħa
mm	15	10	5	xejn	5

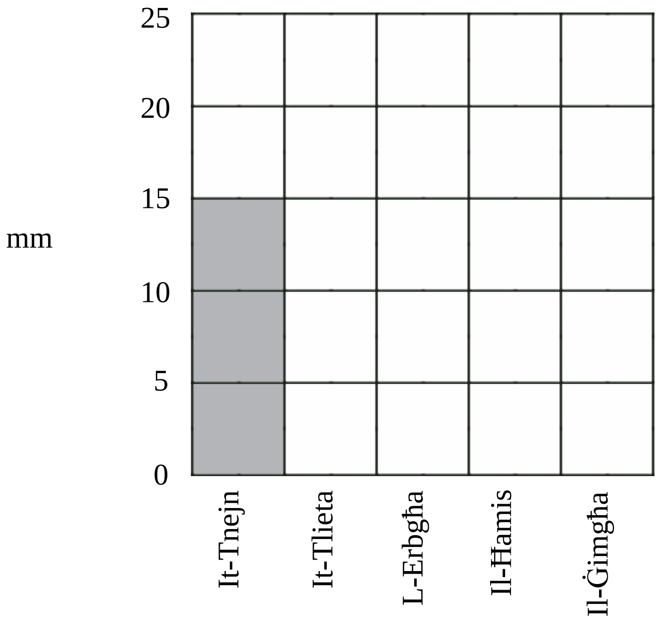

(10 marki)

D (i) Aqra t-tagħrif li hemm miktub ma' ġenb kull ritratt.
Ikteb l-ISEM tar-RAĦAL jew BELT fejn jinsab dan il-bini.

1.

It-Torri ta' San Luċjan

Jinsab f'raħal tas-sajjieda fix-xlokk ta' Malta.
Huwa magħruf bħala Ċentru ta' l-Akwakultura.

____

2.

Il-Kon-katidral ta' San Ġwann

Inbena biex iservi bħala knisja ta' l-Ordni ta' San Ġwann.
Ġewwa dan il-bini hemm altari mnaqqxa, ħafna rħam u pitturi ta' nies famużi.

____

3.

L-Ajruport Internazzjonali ta' Malta

Minn hawn jitilqu ħafna ajruplani lejn pajjiżi oħra fl-Ewropa u fid-dinja.
It-turisti li jivvjaġġaw lejn Malta bl-ajru jidħlu f'dan il-bini.

____

4.

Lukandi kbar u lussużi

Jinsabu viċin il-baħar fil-lvant tal-gżira ta' Malta, qrib il-Port ta' Marsamxett.
Huma parti minn ċentru turistiku u kummerċjali.

____

5.

Domus Ruman

Dan il-bini jinsab barra l-belt is-siekta ta’ Malta. F’dan il-bini hemm fdalijiet storiċi bħal disinji tal-mużajk ta’ żmien ir-Rumani.

____

6. 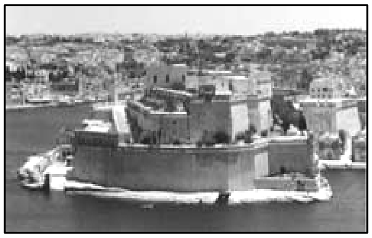

Forti Sant’Anġlu

Inbena fi żmien il-kavallieri ta’ San Ġwann. Jinsab fil-Port il-Kbir.

____

(6 marki)

D (ii) In-numri fuq il-mappa juru erba’ postijiet f’Għawdex.
Ikteb in-numru WARA l-isem tal-belt jew raħal skond il-mappa.

Il-Gżira t’Għawdex

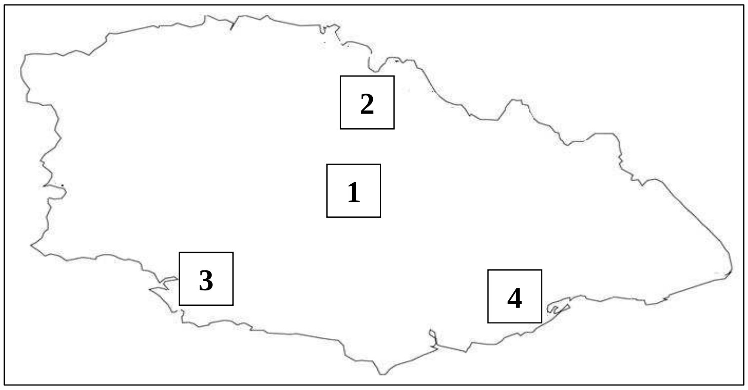

Mġarr	
Marsalforn	
Victoria	
Xlendi	

(4 marki)

E. Aqra u wara wieġeb il-mistoqsijiet.

Ġlormu Cassar kien il-perit Malti li kompla x-xogħol fuq il-bini tal-Belt Valletta. Hu ħa ħsieb ifassal l-aktar bini importanti f'din il-belt. Fost dan il-bini hemm il-knisja konventwali, il-palazz tal-Gran Mastri, is-seba' bereġ, l-imtieħen u l-ifran ta' l-Ordni.

E (i) Aqta' sing taħt it-tajba.

1. **Meta** nbnew il-bereġ fil-belt il-ġdida?

a) fi żmien il-Gran Mastru Del Monte
b) fi żmien il-Gran Mastru La Vallette
ċ) qabel La Vallette sar Gran Mastru
d) qabel Laparelli beda x-xogħol fuq il-belt il-ġdida

2. X'tip ta' bini kienet **berġa**?

a) torri b'foss
b) palazz kbir
ċ) dar fil-kampanja
d) dar żgħira

E (ii) Liema **tnejn** minn dawn huma bereġ? **Aqta' sing taħthom.**

ta' Kastilja	ta' San Franġisk	ta' San Ġwann	ta' l-Italja	ta' San Pawl

E (iii) Wieġeb.

1. F'liema parti tal-Belt Valletta jinsab il-palazz tal-Gran Mastri?

____

2. Kif inhuma mibnijin il-kantunieri tal-palazz tal-Gran Mastri?

____

3. X'forma għandu l-kon-katidral ta' San Ġwann?

____

4. Kif inhi l-faċċata tal-kon-katidral ta' San Ġwann?

____

(10 marki)

F. *Cruise Liner* **żar xi gżejjer tal-Mediterran.**
Ħares sewwa lejn il-mappa tal-Mediterran.

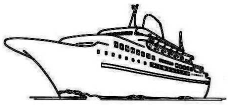

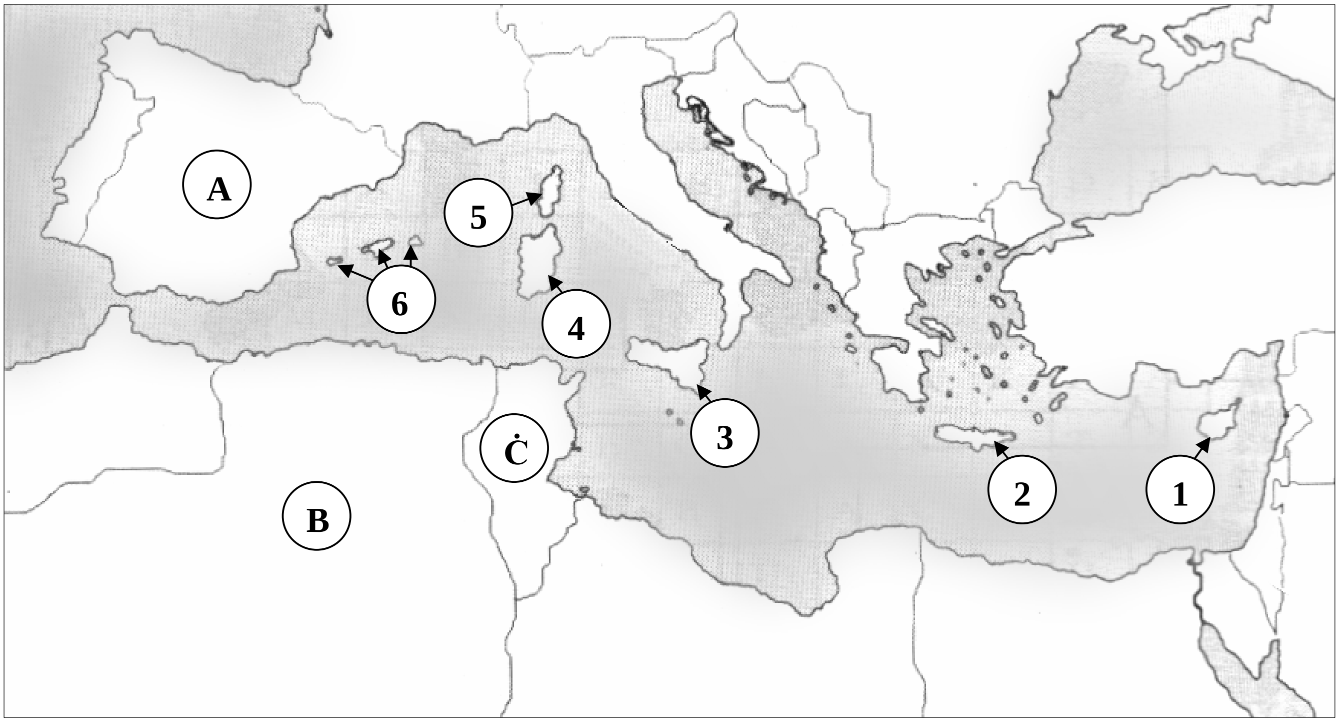

F (i) **Qabbel in-numru mal-gżira. Wieħed minnhom hu lest.**

Sqallija	**3**
Kreta	
Korsika	

Sardinja	
Ċipru	
Gżejjer Balearići	

F (ii) **Il-*Cruise Liner* żar ukoll xi pajjiżi li jmissu mal-Mediterran.**
Ikteb l-isem ta' dawn il-pajjiżi.

A	
B	
Ċ	

F (iii) **Il-*Cruise Liner* ħareġ mill-Baħar Mediterran mill-Fliegu ta' Ġibiltà.**
Pinġi vleġġa (⟶) fuq il-mappa biex turi fejn jinsab il-Fliegu ta' Ġibiltà.

(10 marki)

Ġ (i) Mid-djarju ta' Luqa
Imla l-vojt bil-kliem li jidhru hawn taħt.
ĦAMSA biss tista' tuża.

beżgħu	ferħu	qattiel	qaddej	nisħnu
tabib	krudeltà	ħniena	alla	nitilqu

Meta ħlisna mill-għarqa, sirna nafu li l-gżira kien jisimha Malta. In-nies ta' din il-gżira wrew magħna ____________________ kbira. Billi kienet ix-xita u kien il-bard, qabbdu ħuġġieġa biex ____________________. Pawlu ġabar ftit ħatab biex jixħtu fin-nar. Fiz-zkuk kien hemm lifgħa li malli ħasset is-sħana ħarġet u gidmitu f'idu. In-nies tal-gżira kif raw il-lifgħa ma' idu ____________________. Huma ħasbu li Pawlu kien xi ____________________ għax għalkemm kien ħeles mill-għarqa xorta kien se jmut bil-velenu. Imma Pawlu farfar il-lifgħa ġon-nar. Meta raw li ma ġralu l-ebda deni, biddlu l-ħsieb u qalu li kien xi ____________________.

(5 marki)

Ġ (ii) Agħmel (✓) taħt VERU jew FALZ.

		VERU	FALZ
1	Il-Lhud riedu joqtlu lil Pawlu għax kien minn Tarsus.		
2	Pawlu xtaq li jidher quddiem qorti Rumana.		
3	Pawlu daħħal it-twemmin nisrani f'Malta.		
4	Publiju sar l-ewwel isqof ta' Malta.		
5	Il-Maltin kollha saru nsara mill-ewwel mal-miġja ta' Pawlu.		
6	Fl-Atti ta' l-Appostli nsibu r-rakkont tal-miġja ta' Pawlu f'Malta.		

(6 marki)

Ġ (iii) Semmi TLIET postijiet li jfakkruna fil-miġja ta' San Pawl f'Malta.

1. ____

2. ____

3. ____

(3 marki)

G. Aqra sew din is-silta.

L-għalliem tas-Sitt Sena stieden lit-tfal biex jgħidu x'jistgħu jagħmlu ħalli jnaqqsu l-iskart. It-tfal ħadmu fi gruppi. Kull grupp għażel *Leader*.

Marika mexxiet id-diskussjoni fil-grupp tagħha. Hi rat li t-tfal kollha tal-grupp kellhom ċans jgħidu x'jaħsbu. It-tfal semgħu l-ideat differenti, anki fejn ma qablux.

Fil-grupp li kellha tmexxi Pamela kulħadd ried jitkellem l-ewwel u ma setgħux jiftiehmu. Huma bdew jiġġieldu u ħlew il-ħin.

Fl-aħħar il-*Leaders* riedu jgħidu l-ideat tal-grupp tagħhom lill-klassi kollha. Marika semmiet l-ideat differenti tal-grupp tagħha. Meta kien imiss lil Pamela, din qalet li t-tfal tal-grupp tagħha bdew jitkellmu kollha f'daqqa u ma setgħet tifhem xejn.

G (i) Aqta' sing taħt iż-ŻEWĠ tweġibiet tajbin.

1. Il-grupp ta' Marika ħadem tajjeb flimkien għax it-tfal:

(a) semgħu lil xulxin | (b) irrispettaw l-opinjonijiet ta' xulxin

(ċ) iġġieldu bejniethom | (d) qablu f'kollox ma' xulxin

2. Il-grupp ta' Pamela ħela l-ħin għax it-tfal:

(a) bdew jiġġieldu | (b) ippruvaw jaqblu bejniethom

(ċ) ma tawx kas ta' l-ideat ta' xulxin | (d) ma kellhomx ideat

3. Il-persuna li tmexxi l-grupp għandha:

(a) tħalli lil kulħadd jagħmel li jrid | (b) tgħin biex ikun hemm ftehim

(ċ) tagħmel kollox waħidha | (d) tara li x-xogħol isir sew

(6 marki)

G (ii) Immarka (✓) l-ERBA' ideat li jgħinu biex jonqos l-iskart.

(a)	Meta niktbu nużaw il-karta miż-żewġ naħat.	
(b)	Nużaw platti u tazez tal-plastik minflok tal-ħġieġ u narmuhom.	
(ċ)	Meta jkollna xi *magazines* użati nagħmlu dekorazzjonijiet bihom.	
(d)	Nagħmlu xi *pencil holder* bil-bottijiet tal-landa wżati.	
(e)	Oġġett li jiġrilu l-ħsara narmuh minflok nippruvaw insewwuh.	
(f)	Nerġgħu nużaw vażetti tal-ħġieg biex nerfgħu oġġetti żgħar fihom.	

(4 marki)

GĦ. Agħżel WIEĦED minn dawn.
Ikteb 8 sentenzi dwaru.
In-noti jistgħu jgħinuk.

1. **Il-Komunikazzjoni** – kif nikkomunikaw, il-lingwa,
modi differenti ta' kif inwasslu messaġġ,
gruppi li jsaħħu l-komunikazzjoni fil-lokalità

2. **Il-Pajsaġġ Malti** – kif issawwar il-blat ta' Malta,
il-ħames saffi ewlenin – il-kulur, il-kwalitajiet, l-użu u fejn jinsabu

3. **It-Twemmin Reliġjuż ta' l-Ewwel Nies f'Malta** – lil min kienu jaduraw,
xi tempji li bnew u kif bnewhom, il-fdalijiet differenti u fejn instabu

(16-il marka)

Tmiem il-Karta